

HABSBURG DÍSZTERMÉK

Ungarisch

ALBERTINA

A palota története

A bécsi Albertina a világ legjelentősebb gyűjteményeinek egyike, melynek 1805 óta Európa egyik legpompásabb klasszicista stílusú kastélya ad helyet. Nevét Albert szász-tescheni hercegről kapta, aki a gyűjtemény alapítója és egyben Mária Terézia veje volt. Albert herceg Silva-Tarouca gróf barokk városi palotáját 1802 és 1804 között Louis de Montoyer belga építész tervei alapján egy impozáns szárnyal bővítette, mely a dísztermeket foglalja magába. A XVI. Lajos-stílusú különlegesen értékes berendezés a francia királyi udvar párizsi és versailles-i műhelyeiből származik. Károly főherceg, Albert herceg öröke fogadott fia és örököse, 1822-ben francia empire stílusban alakíttatta át az immáron Habsburg dísztermet, és Joseph Danhausert bízta meg azzal, hogy a palotát értékes bútorokkal rendezze be és művészi igényű parkettával lássa el. A magas uralkodói reprezentáció igényét tükröző, 1867-ből származó palotahomlokzat Albrecht, Károly legidősebb fiának nevéhez köthető. Az úgynevezett „Spanyol apartman”, mely a spanyol királyi család egyetlen állandó külföldi rezidenciájaként szolgált, Frigyes főherceg, Albrecht unokaöccse és öröke fogadott fia idején, a palota berendezésének utolsó, 1895 és 1897 közötti szakaszában készült el.

Jakob Alt: Albert szász-tescheni herceg palotája, 1816 © Wien, Albertina

Habsburg dísztermek

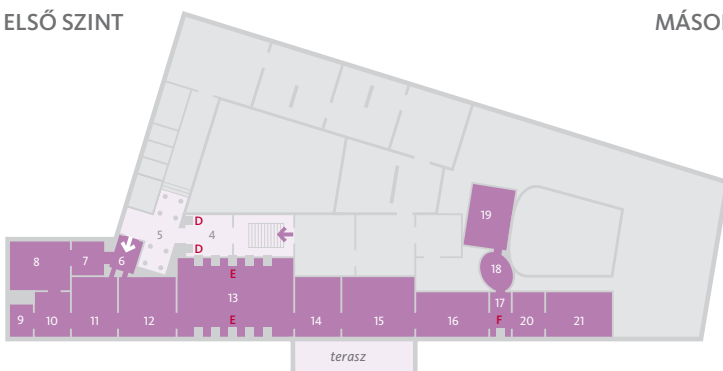
A „Habsburg dísztermek” 21 lakosztályt foglalnak magukba, melyek a palota két szintjén helyezkednek el. A központ több szempontból is a Múzeumterem, melynek két oldalán található az uralkodói apartmanok. Miután a palotát az Osztrák Köztársaság 1919-ben államosította, a dísztermeket tárolóhelyként, könyvtárként és irodaként használták. A több évtizedes hanyatlás után, a Második Világháborút követően Albrecht Schröder igazgató irányításával kezdődött meg a fontosabb termek valamint a történelmi homlokzat helyreállítása. A dísztermek a mai látogatót a klasszicizmus pompázatos birodalmába kalauzolják, miközben a helyreállított homlokzatok a Habsburgok magas uralkodói rangjáról és a palota kiemelkedő jelentőségéről tanúskodnak.

Jelmagyarázat	
1	Minerva-csarnok
2	Oszlopsor
3	Szfinx-lépcső
4	Első bejárati terem
5	Második bejárati terem
6	Kandallós szoba
7	Magán lakosztály
8	Károly főherceg hálószobája
9	Aranylakosztály
10	Írószoba
11	Teaszalon
12	Biliárdszoba
13	Múzeumszoba
14	Fogadó-szalon
15	Audiencia-szoba
16	Rokokószoba
17	Wedgwood-kabinet
18	Ovális kabinet
19	Károly főherceg halottas szobája
20	Kis spanyol apartman
21	Nagy spanyol apartman

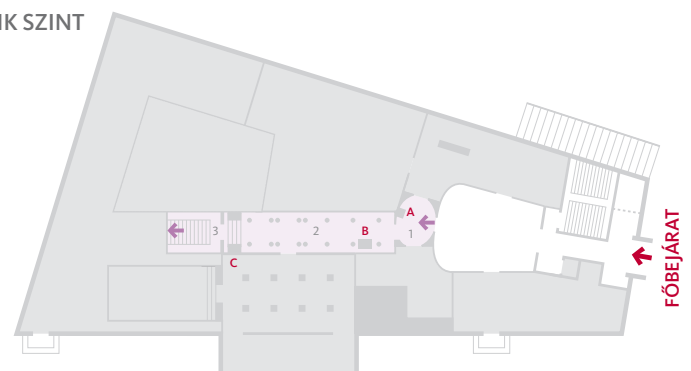

A	Minerva szobor (Josef Klieber)
B	A pihenő harcos
C	Szfinxek
D	Két múzsa (Johann Martin Fischer)
E	Apolló és a kilenc múzsa (Josef Klieber)
F	Albert szász-tescheni herceg mellszobra (Franz Xaver Messerschmidt)

ELSŐ SZINT

MÁSODIK SZINT

A lakók

1794–1822

Albert herceg és Mária Krisztina főhercegnő

Albert szász herceg (1738-1822) 1766-ban vette feleségül Mária Terézia kedvenc leányát, Mária Krisztina főhercegnőt (1742-1798). Házassági ajándékkul kapta többek között a tescheni hercegséget is, így azontúl a szász-tescheni herceg címet viselte. A házaspár 1780-ban Brüsszelbe költözött, az Osztrák Németalföld központjába. A közeledő francia forradalmi seregek elől már 1792-ben Bécsbe menekültek és Silva-Tarouca gróf egykori, az Ágoston-bástyán álló palotájába költöztek, melyet II./I. Ferenc császártól kaptak ajándékba. Albert herceg 1802 és 1805 között ebben a palotában helyeztette el híres grafikagyűjteményét, amelyet 1816-ban hitbizományként a család elidegeníthetetlen és oszthatatlan vagyonává nyilvánított. A gyűjtemény először 1870-ből ismert elnevezésével „La collection Albertina” mind a mai napig őrzi alapítója emlékét.

1822–1847

Károly főherceg és Henrietta hercegnő

A kastélyt 1822-ben Károly főherceg, Albert herceg adoptált fia (1771-1847) örökölte, akinek felesége a hesseni származású Henrietta nassau-weilburgi (1797-1829) hercegnő volt. Károly főherceg, a Napóleon ellen vívott asperni csata (1809. május 21./22.) győztese, 1822 és 1825 között Josef Kornhäuselt bízta meg a palota alapos átépítésével. Henrietta hercegnő 1823-ban ebben a palotában díszítette fel gyerekeinek azt a karácsonyfát, melynek nyomán a karácsonyfa-állítás hagyománya egész Ausztriában elterjedt.

1847–1895

Albrecht főherceg

Albrecht főherceget (1817-1895), Károly főherceg legidősebb fiát, gyermekkorától kezdve katonai pályára szánták. A palota előtt álló lovasszobrárt a custozzai győzelme (1866) tiszteletére állították. Albrecht főherceg 1847-ben örökölte meg apja vagyonát és birtokait. Modern technológiák, mint például a gőzmeghajtású traktorok alkalmazásával rendkívüli gazdagságra tett szert.

1895–1919

Frigyes főherceg

Frigyes főherceget (1856-1936) apja halála után 1874-ben Albrecht főherceg fiává fogadta. Frigyes főherceg az első világháborúban a császári és királyi hadsereg főparancsnoka volt. Vagyonát 1919-ben államosították, így a palotával együtt az ott őrzött grafikagyűjteményt is elvesztette. Családja magyar száműzetésbe vonult, ahová magukkal vihették ingóságait, mint pl. kristálycillárokat, szőnyeget és ülőgarnitúrákat. Az egykori Habsburg dísztermeket 1920 után kiállító- és tárolóhelységgé, könyvtárként, valamint irodaként használták.

Ismeretlen festő, Albert von Sachsen-Teschen, 1777; © Albertina, Wien | Alexandre Roslin, Mária Krisztina főhercegnő, 1778; © Albertina, Wien; a bécsi Osztrák Nemzeti Könyvtár tartós letéje | Georg Decker (Anton Einsle nyomán), Károly osztrák főherceg, 1847 után; © Albertina, Wien | Johann Nepomuk Ender, Henrietta nassau-weilburgi hercegnő idősebb fiával, Albrecht főherceggel, évszám nélkül; © Albertina, Wien | Georg Decker, Albrecht főherceg; évszám nélkül; © Albertina, Wien | Ismeretlen festő, Frigyes főherceg; évszám nélkül; © Albertina, Wien

Albert szász-tescheni herceg

Mária Krisztina főhercegnő

Károly főherceg

Henrietta nassau-weilburgi hercegnő

Albrecht főherceg

Frigyes főherceg

A dísztermek

Kandallós szoba, magánlakosztály, hálószoba Térkép → 6, 7. és 8. terem

A „Habsburg-dísztermekbe” az ovális alakú *Minerva-csarnokon* keresztül jutunk el, melyet az istennő életnagyságon felüli, Joseph Klieber által készített (1823) szobra díszít. Innen az *oszlopsor* és a *Szfinx-lépcső* vezetnek fel az emeleten található dísztermekhez. Az első és a második *bejárati termen*, valamint az 1885-ben berendezett *kandallós szobán* és az értékes tárgyakkal felszerelt *magánlakosztályon* keresztül jutunk el *Károly főherceg* hajdani *hálószobájába*. A falakat egykoron értékes selyemszövet borította, melyeket Frigyes főherceg távolított el, aki ebben a helységben tartotta dohányzós összejöveteleit.

Aranylakosztály és írószoba Térkép → 9. és 10. terem

Az *írószoba* a „Habsburg dísztermek” teljes pompáját vonultatja fel. A nemes dekorok és különleges anyagok hitelesen közvetítik a Károly főherceg által (1822-25) átalakított helyiségek pompáját. A szomszédos aranylakosztály jól mutatja a berendezés kiváló minőségét és egyedülálló gazdagságát Albert főherceg idejében. A különleges ötvözet (23 karát arany, 14 karát ezüst és VI K réz) mind a mai napig az „Albertina-arany” nevet viseli.

Teaszalon és biliárdszoba Térkép → 11. és 12. terem

A kárminvörös anyaggal borított *teaszalonnak* és a mellette lévő, sárga tónusú *biliárdszobának* hihetetlen története van. Albrecht főherceg 1867-ben kicserélte a két helyiség berendezését. A válaszfal egy ablaktengellyel odébb került, majd pedig a burkolatok és az ablakok valamennyi díszítő elemét valamint a padlót is kicserélték. (Apropó „tea”: 1895-től kezdve a tescheni főhercegi tejjüzemből – Te(schener) E(rzherzogliche) Molkerei – Bécsbe szállították a vaját, amire ma a teavaj elnevezés emlékeztet.) A *biliárdszoba* a nemesek esti szórakozásának helyszínéként szolgált. Különösen Albert herceg és Károly főherceg részesítették a biliárdot előnyben a hazard kártyajátékokkal szemben.

Múzeumterem Térkép → 13. terem

Ez a helyiség étkezőteremként szolgált, fényes estélyek és nagystílusú bálók reprezentatív helyszíne volt. Öt pompás kristálycsillár valamint 258 további, a körbefutó szegélybe illesztett gyertya öltöztette fénybe a „Habsburg dísztermek” központját. A terem pompáját még tovább növelték a falfelületek és a pilaszterek értékes márványstukkói valamint az aranyozott ajtók és a díszítések. A terem nevét az „Apolló és a kilenc múzsa” szoborciklusról kapta. Az életnagyságú, márványutánezatú polírozott fehér felülettel ellátott homokkőszobrok szintén Joseph Klieber alkotásai, aki munkájához a szobrász Antonio Canova alkotásaiból merített inspirációt.

Károly főherceg hálószobája: © Albertina, Wien; Fotó: AnnA Blau; Bútorok: a MAK–Österreichisches Museum für angewandte Kunst/Gegenwartskunst tartós kölcsönei | Teaszalon: © Albertina, Wien; Fotó: Andreas Hofer | Írószoba: © Albertina, Wien; Fotó: Rupert Steiner; Bútorok: a MAK–Österreichisches Museum für angewandte Kunst/Gegenwartskunst tartós kölcsönei | Múzeumterem: © Albertina, Wien; Fotó: Andreas Hofer

Károly főherceg hálószobája

Teaszalon

Az írószoba az aranylakosztállyal a háttérben

Múzeumterem

A dísztermek

Fogadósalon és audiencia-szoba Térkép → 14. és 15. terem

Henrietta nassau-weilburgi hercegnő két reprezentatív szobája az osztrák empire stílus hiteles képét nyújtják, mivel 1823-ból származó eredeti berendezésüket szinte teljesen változatlanul megőrizték. Ennek a francia stílusnak Ausztriában forradalmi nimbusza volt, és ezért csak csekély kedveltségre tett szert a császári udvarban és a főnemesség körében, ahol a biedermeier részesítették előnyben. Történelmi bútorok, citromfából készült nemes parkett-furnérok, ébenfa és paliszander, gazdag, fényes-matt technikával aranyozott dekor, valamint a plafon és a falak finom vonalú festményei tanúskodnak a berendezők kiemelkedő művészi képességéről és kifinomult ízléséről.

Rokokószoba Térkép → 16. terem

A *rokokószoba* a díszlakosztályok egyetlen, úgynevezett „második rokokó” stílusban berendezett szobája. Albrecht főherceg, akit a nagy kép utolsó manővere közepette ábrázol, 1875-ben átalakította a szobát. Henrietta nassau-weilburgi hercegnő egykori dolgozószobáját halála után (1829) hat gyermeke tanulószobaként használta. Károly főherceg nagy hangsúlyt fektetett a természettudományos és humanista nevelésre, és támogatásban részesítette az innovatív tanterveket és a liberális pedagógusokat. Közéjük tartozott a jogász és botanikus Ludwig Ritter von Köchel, aki 1862-ben publikált, Mozart-műveket tartalmazó jegyzékét („Köchel-jegyzék”) egykori tanítványának, Albrecht főhercegnek ajánlotta.

A Wedgwoodkabinet Térkép → 17. terem

A kis kabinet különlegessége a négy nagyméretű fali fatáblakép, melyek naturalisztikus, fantáziadús, és kompozíciójukat tekintve igényes festményei a négy elemet – föld, víz, tűz és levegő – tematizálják. Külön említést érdemelnek Josiah Wedgwood angol manufaktúrájának értékes, falba mélyített porcelántábláskái, melyek mitológiai jeleneteket ábrázolnak. 1792-ig a „Temple du Soleil” díszei voltak Albert herceg brüsszeli Laeken kastélyában és az 1792-es menekülés során kerültek Bécsbe.

Ovális kabinet és Károly főherceg halottas szobája Térkép → 18. és 19. terem

Az *ovális kabinet* falait érdekes módon nem selyem, hanem papírtapéta díszíti. A „schweinfurti zöld” mintás tapétalapok, valamint az 1829-es évekből származó történelmi előképük teljes egészében kézimunkával készült. *Károly főherceg* szomszédos *halottas szobájában* Joseph Danhauser, az eredeti, 1823-as berendezéshez tartozó bútorpárjai láthatók, melyek többek között a MAK – Österreichisches Museum für angewandte Kunst/Gegenwartskunst, Wien – tartósan kölcsönbe adott tárgyaihoz tartoznak, és jól mutatják a kifinomult dizájnról híres bécsi manufaktúra magas színvonalú képzőművészetét.

Spanyol apartman Térkép → 20. és 21. terem

A spanyol apartman 1895-ben, Frigyes főherceg idején a spanyol királyi család folyamatos és a királyi család felségterületén kívüli egyedüli rezidenciális apartmanjaként jött létre. 1918-ig gyakori bécsi látogatásai alatt itt szállt meg Frigyes testvére, Mária Krisztina, az 1885-ben elhunyt spanyol király, XII. Alfonz felesége, valamint 1886-ban született fia, XIII. Alfonz is. A háború okozta károk miatt az egykori hét helyiségből álló apartmanból a kis és a nagy apartman maradt fenn, melyek berendezését Joseph Danhauser eredeti bútorai adják.

Audiencia-szoba, © Albertina, Wien; Foto: Andreas Hofer | Rokokószoba, © Albertina, Wien; Foto: Andreas Hofer | Wedgwoodkabinet; © Albertina, Wien; Foto: Andreas Hofer | Károly főherceg halotti szobája; © Albertina, Wien; Foto: AnnA Blau | Ovális kabinet; © Albertina, Wien; Foto: AnnA Blau; Bútorok: a MAK-Österreichisches Museum für angewandte Kunst/Gegenwartskunst tartós kölcsönei | Kis spanyol apartman; © Albertina, Wien; Foto: elwoods.at; Bútorok: a MAK-Österreichisches Museum für angewandte Kunst/Gegenwartskunst tartós kölcsönei | Nagy spanyol apartman; © Albertina, Wien; Foto: Andreas Hofer

Audiencia-szoba

Rokokószoba

Wedgwoodkabinet

Fent: Károly főherceg halottas szobája

Kis spanyol apartman

Nagy spanyol apartman

Lent: Ovális kabinet

ALBERTINA

Albertinaplatz 1
1010 Wien
T: +43 (0)1 534 83-0
F: +43 (0)1 534 83-199
E: info@albertina.at
www.albertina.at

NYITVA TARTÁS

naponta 10–18 óráig
szerdán 10–21 óráig

ALBERTINA